

De vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid
t.a.v. de heer B.J. Eerdmans, voorzitter
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Per e-mail: cie.jv@tweedekamer.nl

Den Haag, 21 september 2026
dossiernummer: 207559
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0)6 21 55 66 58
e-mail: e.trinthamer@advocatenorde.nl

Betreft: onafhankelijke audit visueel toezicht gewijzigde Pbw

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid,

Bij voortgangsbrief van 18 september 2026 bent u door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid geïnformeerd over door de Auditdienst Rijk te verrichten audit met betrekking tot het visueel toezicht in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) en op de Afdelingen Intensief Toezicht (AIT's). Daarin staat onder andere vermeld dat de verwachting is dat het plan van aanpak van deze onafhankelijke audit begin oktober gereed is.

Per brief van 9 januari jl. heeft de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in reactie op de zorgen van de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) over de uitvoering van het visueel toezicht aangegeven zo spoedig mogelijk een onafhankelijke audit te laten verrichten.¹ De toezegging van deze audit gaf de NOvA en de beroepsgroep de hoop dat er op korte termijn duidelijkheid zou komen over de uitvoering van het visueel toezicht, in het bijzonder met het oog op het waarborgen van de vertrouwelijkheid tussen advocaat en cliënt. Kort na de aankondiging van de audit werd duidelijk dat de Auditdienst Rijk de audit zou gaan verrichten. De NOvA heeft in februari jl. input geleverd op de conceptonderzoeksvragen voor deze audit.

Inmiddels is ruim een half jaar verstreken en is er nog geen plan van aanpak voor de audit; laat staan dat er (spoedig) zicht is op de resultaten ervan. In de tussentijd blijft binnen de advocatuur grote onzekerheid bestaan over of, en zo ja hoe, de vertrouwelijkheid bij het visueel toezicht is geborgd. Die zorgen leidden er eind 2025 al toe dat een grote groep strafrechtadvocaten stopte met het bezoeken van gedetineerde cliënten in de EBI en op de AIT's. Mede gelet op de toezegging dat een onafhankelijke audit snel van start zou gaan is deze staking in maart van dit jaar opgeschort en zijn de werkzaamheden hervat.

¹ In deze brief aan de NOvA werd eveneens aangegeven dat DJI een interne audit zou laten verrichten door de eigen auditafdeling in het *eerste kwartaal* van 2026.

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Over zes weken is de gewijzigde Penitentiaire beginselenwet een jaar van kracht zonder dat de resultaten van de audit – waaruit moet blijken of DJI de wettelijke maatregelen juist uitvoert – bekend zijn.

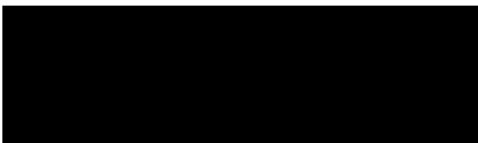
De NOvA heeft meermaals bij DJI aangedrongen op een voortvarende start van de audit. Ondanks inspanningen van diverse betrokkenen is het tot op heden niet gelukt de audit daadwerkelijk van start te laten gaan. Daardoor ontbreekt nog altijd duidelijkheid over in hoeverre de vertrouwelijkheid is geborgd bij het visueel toezicht. Die duidelijkheid is voor de advocaat, de cliënt en diens rechtsbescherming, maar ook voor het vertrouwen in de rechtsstaat, van het grootste belang.

De urgentie is de afgelopen maanden niet minder geworden. Nog steeds voeren advocaten gesprekken in ruimtes waar niet alleen camera's maar ook microfoons hangen. Uiteraard wordt daarbij door DJI vermeld dat deze uitstaan bij advocaat-cliëntgesprekken, maar gelet op het belang van de kernwaarde vertrouwelijkheid, is het noodzakelijk dat een onafhankelijke partij bevestigt dat dit inderdaad zo is en vaststelt hoe dit precies (technisch) is ingeregeld. Daarnaast zijn er nog diverse andere aspecten die moeten worden betrokken bij de audit, zoals de processen rond het bewaren, opslaan en vernietigen van beelden.

De advocaat heeft een wettelijke geheimhoudingsplicht. De Staat moet er mede voor zorgen dat de advocaat die geheimhouding kan waarmaken. Daarmee heeft ook de Staat een verantwoordelijkheid zich in te spannen voor waarborging van de vertrouwelijkheid. Het vertrouwen dat de Staat die verantwoordelijkheid neemt is eind vorig jaar ernstig onder druk komen te staan door de wijze waarop het cameratoezicht werd vormgegeven. Met de aankondiging van de audit werd een stap richting herstel van dat vertrouwen gezet en juist daarom is het eens te meer zorgelijk en onwenselijk dat de daadwerkelijke uitvoering en uitkomsten nu achterblijven.

Gevolg hiervan is dat de onzekerheid met betrekking tot het visueel toezicht aanhoudt. Dat betekent concreet dat advocaten terughoudendheid ervaren in gesprekken met gedetineerde cliënten die er niet op vertrouwen dat wat wordt besproken daadwerkelijk vertrouwelijk zal blijven. Dit heeft potentieel grote gevolgen voor een effectieve verdediging en daarmee voor het kunnen krijgen van een eerlijk proces. Visueel toezicht wordt door advocaten én gedetineerde cliënten al als zeer ingrijpend ervaren en het ontbreken van (zicht op) concrete waarborgen is volgens de NOvA niet langer houdbaar. Reden hiervoor dringend de aandacht van uw commissie te vragen.

Desgewenst licht ik bovenstaande graag toe in een gesprek en beantwoord ik uw eventuele vragen.

S.L.J. Janssen,
lid algemene raad Nederlandse orde van advocaten